

We waden steeds langer door het zwarte moeras van nóg meer overconsumeren

columnist Kelli van der Waals, vandaag 2

Excessen | Katholieke experts willen dat er onderzoek wordt gedaan naar de schade die vrouwen door de eeuwen heen hebben geleden door de kerkelijke leer.

Experts: vrouwenleed in rk-kerk vraagt om groot onderzoek

Lodewijk Dros
redactie religie&filosofie

Er moet een groot onderzoek komen naar de vraag welke schade de leer van de katholieke kerk door de eeuwen heen heeft aangericht bij vrouwen. Katholieke experts denken aan een onderzoek vergelijkbaar met dat naar de rol van de kerk bij kolonialisme en slavernij, Jodenvervolg-ing, de onderdrukking van in-heimse volkeren en seksueel mis-bruik. Waarna excuses vanuit het Vaticaan volgden.

Dat de ethiek van de kerk vrou-wen vaak heeft beschadigd, weet Anke Bisschops, katholiek psycho-loge, wel zeker. Zo werden vrouwen lang gezien als ‘baarmachines die kind op kind produceerden’, met grote gevolgen voor hun fysieke en mentale welzijn.

Minder bekend is een ander fe-nomeen dat emeritus hoogleraar wetenschapssociologie Trudy De-hue in 2023 in een studie onthulde. Priesters voerden tot in de twintig-ste eeuw keizersnedes uit wanneer vrouwen niet normaal konden be-vallen. Zo konden ze de vrucht do-pen: de kerk leerde dat een onge-doopt kind niet naar de hemel mocht.

Mede door gebrekkige hygiëne liep de ingreep – vaak verricht met het priesterlijke scheermes – meest-al uit op de dood van zowel het kind als de moeder. Dehue toont aan dat deze praktijk voorkwam, en niet al-leen in Nederland. Maar hoe vaak dat gebeurde, blijft ongewis.

Vooralsnog heeft de kerk niet op deze bevindingen gereageerd. Tot haar verbazing, zegt Dehue in een interview met *Trouw*.

Op verzoek reageert de Bossche bisschop Gerard de Korte nu wel. Hij erkent het fenomeen, en zegt: “Het zou goed zijn om te weten wat de omvang was van deze praktijk. Ik vermoed én hoop dat het om een marginaal verschijnsel ging.” Ook kerkhistoricus Paul van Geest, lid van de Pauselijke Theologische Aca-demie, wil graag meer weten over de omvang. “Daarom vind ik een empirisch onderzoek ernaar ge-wenst.”

Moraaltheologie

De Korte en Van Geest sluiten zich ook aan bij de wens van psychologe Bisschops om een breed historisch en theologisch onderzoek naar de effecten van de katholieke leer op vrouwenlevens.

De Korte: “Het is zinvol om seri-eus wetenschappelijk onderzoek te doen naar de gevolgen van de

In het kort

De ethiek van de kerk heeft vrouwen vaak beschadigd

Soms vonden vrouwen zelfs de dood als priesters een abortus uitvoerden

Katholieke experts pleiten nu voor een groot onderzoek

katholieke moraaltheologie voor vrouwen.”

De bisschop, die zelf historicus is, is ook benieuwd naar de drijfve-ren achter de praktijken van de snij-dende priesters. Hoezeer die ook, zo zegt hij, ‘vanuit hedendaags per-spectief als onbegrijpelijk en af-schuwelijk wordt ervaren’.

Van Geest merkt op dat hij van deze praktijken niets heeft meege-kregen toen hij in Rome studeerde. “Daar heb ik moraaltheologie ge-studeerd. En heel grondig, hoor. Toch heb ik nooit gehoord van *Em-bryologia Sacra*.” Dat door Dehue opgevoerde, achttiende-eeuwse ge-schrift bevatte de keizersnede-in-structie voor priesters. Van Geest: “Het boek is compleet doodgezwe-gen. Daar zit allicht collectieve ver-legenheid achter.”

Wreed

Een uitvloeisel van het idee dat ba-by’s zo vroeg mogelijk moesten worden gedoopt, heeft tot in Van Geests jeugd een rol gespeeld. “De katholieke leer was: als moeder en kind gevaar lopen, moet je kiezen voor het kind. Dat was wreed, vin-den we nu. Gelukkig hielden ook toen katholieke artsen zich zeker niet altijd aan die leer.”

Vragen waarop het onderzoek volgens Van Geest een antwoord zou moeten geven: “Wat is er ge-beurd met Augustinus’ idee dat vrouwen moreel superieur zijn aan mannen? Waarom zijn vrouwen in-ferieur geworden aan de man? Wel-ke ziekelijke factoren maakten dat mannen een vrouwonderdrukken-de moraal ontwikkelden?”

Dat een ongedoopt kindje ‘verlo-ren’ was en je dus een vrouw moest opensnijden om de ziel te redden, is ‘gruwelijk bijgeloof’, zegt psycholo-gie Anke Bisschops. Zij is gespeciali-seerd in traumahulpverlening en misbruik en heeft jarenlang pries-ters begeleid in hun omgang met seksualiteit en celibaat. “Maar: het past in het denken over de vrouw.”

Volgens Bisschops zou onder-zocht moeten worden hoe vrouwen fysiek de dupe werden van kerkelij-ke praktijken, maar ook hoe ze emotioneel zijn beschadigd. “Als ze menstrueerden, waren ze onrein en mochten ze niet te communie. Voor al dat soort zaken zou de kerk het boetekleed moeten aantrekken. Toegeven dat ze tegenover vrouwen grote fouten heeft gemaakt. Zodat ze zich realiseert dat ideologie ge-vaarlijk kan zijn.”

de Verdieping 6|7

‘De abortuswetgeving criminaliseert en stigmatiseert’

Bluffen met de bom

Maar kernwapens vormen een toenemend risico
de Verdieping 2|3

FOTO GETTY

Griekspoor tennist gewoon in Rusland

sport&samenleving

17

Longcovid-patiënten willen gehoord worden

vandaag

4